

Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

BESLUT

2016-12-14

1 (12)

Dnr 511-5433-2011
61-261

Se sändlista

BILDANDE AV GRÄSBERGETS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Gräsbergets naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Gräsbergets naturreservat
NVR-id:	21-2045091
Kommun:	Ljusdals kommun
Lägesbeskrivning:	Cirka 11 km sydväst om Ramsjö. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6884961 E: 529500
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den punktstreckade linjen, samt brytpunktskarta (bilaga 5).
Fastigheter:	Förrättning ej klar. Vid beslut delar av: Sund 12:1, Huskasnäs 9:1, Huskasnäs 3:1, Huskasnäs 8:2
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket
Areal (från VIC Natur):	Total areal 295 ha Landareal 280 ha Produktiv skogsmark 248 ha Därav naturskog* 171 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området. Mer specifikt är syftet att skydda de värdefulla livsmiljöerna som utgörs av naturskogsartad grandominerad skog, lövrik barrblandskog, våtmarker, sjöar och mindre vattendrag. De typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer ska ha gynnsamt tillstånd*. Strukturer som liggande och stående död ved, grova och gamla träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

omfattning. Naturliga vattenflöden i mark och vattendrag ska råda, liksom att naturliga störningsprocesser får verka i området.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras
- Området lämnas i huvudsak för fri utveckling. Möjlighet finns till bland annat lövgynnande åtgärder och naturvårdsbränning i mindre områden.
- Trumman vid Svartån tas bort

Skäl för beslutet

De främsta naturvärdena i området, och de som ligger till grund för bildandet av naturreservatet, är värdena knutna till den lövrika, grandominerade, naturskogsartade skogen. Dess höga naturvärden har påvisats bland annat genom den stora förekomsten av död ved och gamla träd som inte finns i samma omfattning i de omgivande skogarna. Även fynden av rödlistade arter och signalarter som bara förekommer i den här typen av äldre lövrika, grandominerade skogar ger området högt naturvärde. Det är exempelvis arter knutna till äldre sälg och asp så som korallblylav, doftticka (VU), lunglav (NT) och skrovellav (NT). Även naturskogsarter knutna till gran och död ved finns så som ullticka (NT), gränsticka (NT), rynkskinn (VU) och vedticka. Sjöarna, de små vattendragen och våtmarkerna skapar variation och bidrar till områdets naturvärde.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området är skogsbruk och exploatering.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B8 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av befintlig kraftledning inom befintlig kraftledningsgata. Med befintlig avses vid tidpunkten för det här beslutet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. utan länsstyrelsens tillstånd lägga igen diken,
7. bedriva mineralutvinning,
8. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringssämnen,
9. framföra motordrivet fordon,
10. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
11. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
12. upplåta mark för organiserade tävlingar till annan än den som har Länsstyrelsens tillstånd till sådan tävling,
13. upplåta mark för militära övningar.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behöver utföras för att lägga igen diken när tillstånd enligt föreskrift 6 har givits där igenläggningen regleras.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för äldragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

Föreskrift 10 ovan utgör inte hinder för jaktlagens uppsättning av tillfälliga skyltar i samband med den jakt som är tillåten i reservatet, samt för fiskevårdsområdets skyltar med fiskeregler.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Genomförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder (av engångskaraktär) genom återställande av Svartån vid vägpassagen, enligt karta bilaga 3.
4. Genomförande av återkommande skötselåtgärder för att gynna lövträd genom exempelvis borttagande av yngre barrträd, enligt karta bilaga 3.
5. Genomförande av återkommande skötselåtgärder genom naturvårdsbränning i mindre talldominerade områden.
6. Genomförande av återkommande skötselåtgärder genom borttagning av contorta om sådana påträffas i reservatet.
7. Genomförande av restaureringsåtgärder av engångskaraktär genom igenläggning av gamla diken där de förekommer.
8. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. ta ved. Eldning är endast tillåten om egen ved tagits med,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
8. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar,
9. använda området för militära övningar.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter vintertid på fruset och väl snötäckt underlag.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte rödlistade.

Föreskrifterna 1, 5 och 6 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 5 utgör inte hinder för tillåtet fiske. Föreskrift 6 utgör inte hinder för fiskevårdsområdets uppsättning av skyltar med fiskeregler.

Föreskrift 6 utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med tillståndsgivna organiserade tävlingar enligt föreskrift 8.

Andra bestämmelser som gäller för området

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan exempelvis anmälan/ tillstånd till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken krävas.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen har känt till områdets naturvärden åtminstone sedan år 2002. Den tidigare markägaren Bergvik Skog AB har även haft nyckelbiotoper utpekade i delar av Gräsbergsområdet, som har varit frivilligt avsatta. Länsstyrelsen har inventerat området i omgångar från 2003 och därefter i samband med avverkningsanmälningar i området. I december 2010 föreslog Länsstyrelsen området som naturreservat till Naturvårdsverket, som godkände området för naturreservatsbildning senare i december samma år. Därefter har markbytespaketet genom ESAB (Ersättningsmark i Sverige AB) inväntats.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare. I det här fallet genom att staten (Naturvårdsverket), genom avtal i juni 2014 har förvärvat det område som ska utgöra naturreservatet. Affären innebär att den tidigare markägaren Bergvik Skog Väst AB har fått ersättningsmark i utbyte av Sveaskog genom det för ändamålet bildade bolaget ESAB. Gräsberget är ett av många naturreservat i landet som nu bildas inom ramen för det här markbytespaketet.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 7 oktober 2016. Följande synpunkter inkom:

- Skogsstyrelsen ser positivt på bildande av ett naturreservat i aktuellt område. Skogsstyrelsen anser att bildande av naturreservat är ett viktigt instrument i arbetet med att bevara värdefulla skogar samt i arbetet med att uppnå miljömålet Levande skogar.
- Ljusdals kommun ser positivt på förslaget till bildande av Gräsbergets naturreservat. Beslutet strider inte mot översiktsplaner, markanvändningsplaner eller andra kommunala intressen.

- SGU (Sveriges Geologiska Undersökning) har inga synpunkter på reservatet.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Gräsberget ligger i nordvästra Hälsingland cirka 11 km sydväst om Ramsjö. Området ingår i den kuperade bergkullterräng som präglar landskapet väster om sjön Hennan. Gräsberget är 520 meter över havet och naturreservatet ligger i sin helhet ovanför högsta kustlinjen och är därför täckt av osvallad morän. Berggrunden består huvudsakligen av gnejsiga bergarter. Området runt naturreservatet är fragmenterat av skogsbilvägar och genomgående påverkat av skogsbruk. I detta landskap utgör Gräsberget ett relativt stort område med äldre skog som har höga naturvärden. Naturreservatet består av större sammanhängande skogar, myrmarker, skogstjärnar och mindre vattendrag. Svartån som rinner genom områdets nordöstra del är orensad, men påverkad av övergivna bäverdämningar, avverkningar och diken i intilliggande våtmarker. Öring förekommer i Svartån och sannolikt även i Stickelsbäcken. I Stor-Svarttjärnen (såväl som i Stor-Stickeln uppströms reservatet) finns en naturlig stam av öring och abborre. Området används i liten utsträckning av friluftslivet, och då främst för jakt och fiske. Det finns inga registrerade forn- eller kulturlämningar i området.

Gräsbergets höga naturvärden är i huvudsak knutna till den naturskogsartade, grandominerade skogen som har stort inslag av gammal asp, sälg och björk. Skogens ålder ligger mellan ungefär 100 och 160 år, men både äldre och yngre delar förekommer. Äldre tallöverståndare finns i vissa områden, bland annat vid myrmarkerna. Längs Svartån finns partier med mycket gamla granar. En gran som borrades var cirka 210 år. Delar av skogen är flerskiktad och har stor diameterspridning. Andra delar är mer enskiktade och har troligen påverkats av tidigare större avverkningar, men har börjat utveckla naturskogsqualiteter. Mycket ny död ved finns spridd i området och kommer från de senaste årens stormar.

Skogens markskikt domineras av blåbärsris utom i de örtrika delarna. Där förekommer signalarter som ögonpyrola, torta, ormbär och orkidéerna spindelblomster och korallrot. På flera delar av Gräsbergets sluttningar finns rörligt markvatten som bidrar till en högre bördighet som på vissa håll har gett granar med en diameter upp emot 60 cm i brösthöjd. Stående och liggande död ved förekommer allmänt i olika nedbrytningsstadier i reservatet och utgör bland annat substrat för flera rödlistade arter och signalarter. Tretåig hackspett (NT) och lavskrika finns i området och det är arter som är beroende av äldre, större, sammanhängande skogsområden. Bäckarna i området och sluttningarna med rörligt markvatten bidrar till den höga luftfuktigheten i området.

Området hyser många arter som är beroende av äldre lövträd som sälg och asp, men även björk och rönn. Signalarterna korallblylav, skinnlav, stuplav, luddlav och bårdlav förekommer på dessa och indikerar en hög och jämn luftfuktighet och en lång skoglig kontinuitet i området. Signalarter som även är rödlistade

som har hittats på lövträd här är lunglav (NT), skrovellav (NT) och doftticka (VU).

Även signalarter knutna till barrträd förekommer i området och indikerar skog med höga naturvärden. Det är främst arter som är beroende av kontinuitet i tillförseln av död ved av främst gran, som ullticka (NT), gränsticka (NT), rynkskinn (VU) och vedticka. Tallticka (NT) har hittats på tall. Orkidén knärot (NT) är också funnen i området, även den är signalart för områden med lång skoglig kontinuitet.

Delar av området ingår i länets våtmarksinventering; Stickelsmyran 10 km SV Ramsjö (klass 3), Mosse 1600 m NO Källmyrkojan 11 km SV Ramsjö (klass 3), Hemmansmyran 10 km SV Ramsjö (klass 4) och Stormyran 12 km SSV Ramsjö (klass 4).

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv" och är ett exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Naturreservatets norra och östra delar ingår i ett område som är utpekad som riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8§ miljöbalken.

Enligt kommunens kommunomfattande översiktsplan (antagen 2010-02-22) samt kommunens tematiska tillägg till översiktsplanen gällande vindkraft (antagen 2012-11-19), ingår naturreservatet i ett område där markanvändningen vindkraft anges. Länsstyrelsen har i yttranden både till kommunen i översiktsplanearbetet, och till Energimyndigheten i revideringen av riksintressen för vindbruk, påtalat att naturreservatsbildning pågår i området. Bildandet av naturreservatet överensstämmer således inte med kommunens översiktsplan. Kommunen har i sitt yttrande över naturreservatsbildningen skrivit att naturreservatsbildningen inte strider mot översiktsplaner, markanvändningsplaner eller andra kommunala intressen. De ställer sig positiva till att området blir skyddat. Länsstyrelsen gör bedömningen att området har så höga naturvärden i ett regionalt och nationellt perspektiv att ett skydd för området ändå är motiverat. Länsstyrelsen bedömer därför att området bör skyddas som naturreservat, trots att det i delar inte är i enlighet med intentionerna i kommunens översiktsplan. Marken i hela naturreservatet är inköpt av Naturvårdsverket med syfte att bilda naturreservat. Därför kommer marken i naturreservatet inte vara aktuell att användas till vindkraft.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 7.

Beslutet har fattats av länsråd Veronica Lauritzsen. I ärendet, som har handlagts och föredragits av biolog Sofia Engberg, har även biolog Helena Persson, enhetschef Ann Gudéhn, jurist Ann-Charlotte Nyman och biolog Rie Stagegaard deltagit.

Veronica Lauritzsen

Sofia Engberg

Bilagor:

1. Beslutslista
2. Översiktslista
3. Föreskriftslista
4. Skötselplan
5. Brytpunktslista och teknisk beskrivning
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

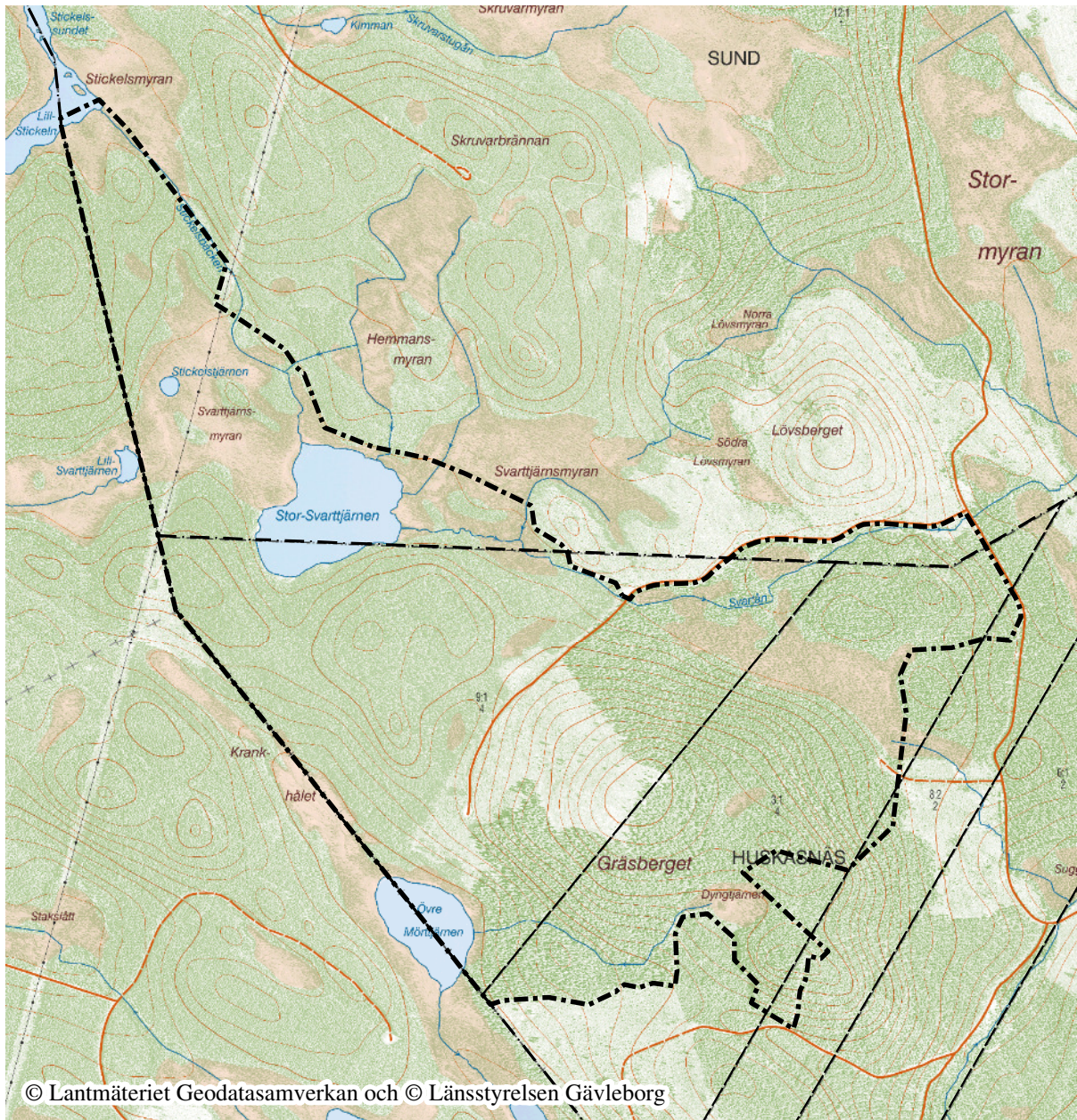

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2016-12-14

Dnr 511-5433-2011 Bilaga 1
61-261

Gräsbergets naturreservat Beslutskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6884961 E:529500
Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Beslutskarta för Gräsbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
- - - Fastighetsgränser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2016-12-14

Dnr 511-5433-2011 Bilaga 2
61-261

Gräsbergets naturreservat Översiktskarta

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometer

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6884961 E:529500

 Gräsbergets naturreservat

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

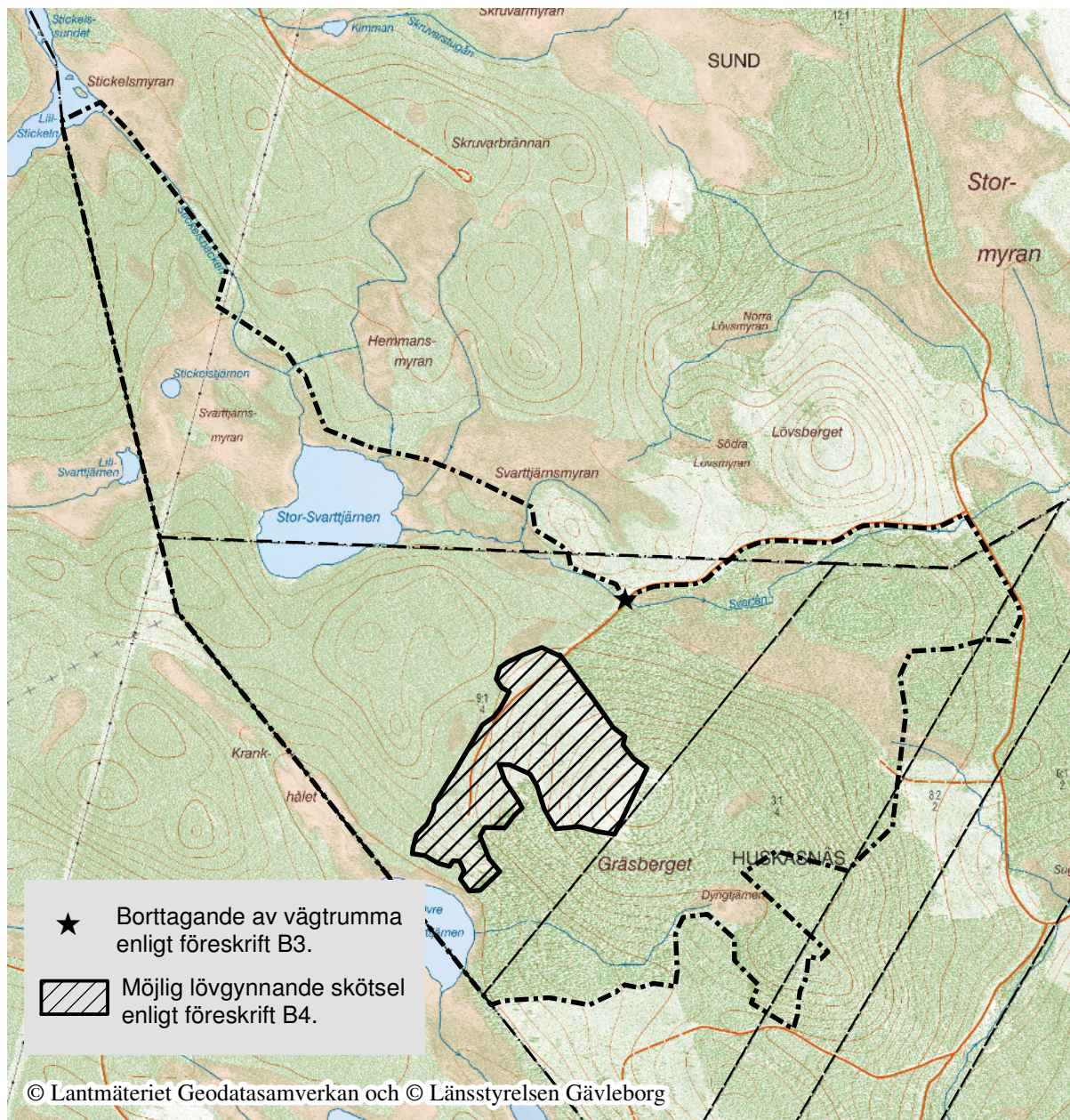

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2016-12-14

Dnr 511-5433-2011 Bilaga 3
61-261

Gräsbergets naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6884961 E:529500
Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Föreskriftskarta för Gräsbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
--- Fastighetsgränser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

SKÖTSELPLAN

2016-12-14

Bilaga 4

1 (9)

Dnr 511-5433-2011
61-261

Naturvårdsenheten

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR GRÄSBERGETS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska ligga till grund för dess vård och skötsel. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Gräsbergets naturreservat
NVR-id	21-2045091
Län	Gävleborg
Kommun	Ljusdal
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 295 ha Därav landareal 280 ha Produktiv skogsmark 248 ha Naturskog* 171 ha *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000 (NNK):	Mindre vattendrag (3260) 0,6 ha Myrsjöar (3160) 14,7 ha Öppna mossar och kärr (7140) 18,8 ha Taiga (9010, 9006) 128 ha Skogbevuxen myr (9740) 24,7 ha Obestämd näringsrik granskog/ taiga (9830) 31,6 ha Obestämd taiga/ icke natura-skog (9810) 30,4 ha
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering KNAS):	Tallskog 15,0 ha Granskog 93,9 ha Barrblandskog 50,1 ha Barrsumpskog 24,3 ha Lövblandad barrskog 35,1 ha

	Lövsumpskog 0,6 ha Ungskog inkl. hyggen 27,9 ha Impediment 14,2 ha Våtmark 17,4 ha Sjöar och vattendrag 14,9 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Lövriska barrskogar, barrskogar
Strukturer	Stående och liggande död ved, grova och/ eller gamla löv- och barrträd
Växt- och djursamhällen	Lavar, svampar och kärlväxter
Arter (Rödlistestatus enligt 2015 års rödlista, Artdatabanken)	<u>Lavar</u> Bårdlav – <i>Nephroma parile</i> Korallblylav – <i>Parmeliella triptophylla</i> Luddlav – <i>Nephroma resupinatum</i> Lunglav – <i>Lobaria pulmonaria</i> (NT) Skinnlav – <i>Leptogium saturninum</i> Skrovellav – <i>Lobaria scrobiculata</i> (NT) Stuplav – <i>Nephroma bellum</i> <u>Svampar</u> Doftticka – <i>Haploporus odoratus</i> (VU) Gränsticka – <i>Phellinus nigrolimitatus</i> (NT) Rynkskinn – <i>Phlebia centrifuga</i> (VU) Tallticka – <i>Phellinus pini</i> (NT) Ullticka – <i>Phellinus ferrugineofuscus</i> (NT) Vedticka – <i>Phellinus viticola</i> <u>Kärlväxter</u> Knärot – <i>Goodyera repens</i> (NT) Korallrot – <i>Corallorhiza trifida</i> Ormbär – <i>Paris quadrifolia</i> Spindelblomster – <i>Neottea cordata</i> Torta – <i>Lactuca alpina</i> Ögonpyrola – <i>Moneses uniflora</i> <u>Fåglar</u> Järpe – <i>Tetrastes bonasia</i> Lavskrika – <i>Perisoreus infaustus</i> Tretåig hackspett – <i>Picoides tridactylus</i> (NT)

Bebyggelse och anläggningar	Skogsbilväg in i området med vändplan, en liten bit väg med vändplan i östra delen, kraftledning, gamla diken, två kända jaktpass/torn.
-----------------------------	---

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

I området finns delar som tidigare troligen har påverkats av större avverkningar. Där är skogen idag runt hundraårsåldern och relativt enskiktad. Spår från sentida skogsbruk saknas dock så att naturskogsartade kvaliteter har börjat uppstå. Centralt i området finns ett nyare hygge med ungskog. Andra delar av området utgörs av flerskiktade skogar som har en lång skoglig kontinuitet. Där har troligen den enda påverkan av skogsbruk varit dimensionsavverkning, då det finns spår av gamla stubbar. Brandspår finns på ett fåtal träd i området. På många platser förekommer stormfälld skog från de senaste årens stormar. Långt tillbaka i tiden har området antagligen utnyttjats för extensivt fiske, jakt, järnframställning eller fäboddrift. Närmaste fäbodvall är Gådavallen cirka två km österut.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Gräsbergets höga naturvärden är i huvudsak knutna till den naturskogsartade, grandominerade skogen som har stort inslag av gammal asp, sälg och björk. Skogens ålder ligger mellan ungefär 100 och 160 år, men både äldre och yngre delar förekommer. Äldre tallöverståndare finns i vissa områden, bland annat vid myrmarkerna. Längs Svartån finns partier med mycket gamla granar. En gran som borrades var cirka 210 år. Delar av skogen är flerskiktad och har stor diameterspridning.

Skogens markskikt domineras av blåbärsris utom i de örtrika delarna. Där förekommer signalarter som ögonpyrola, torta, ormbär och orkidéerna spindelblomster och korallrot. På flera delar av Gräsbergets sluttningar finns rörligt markvatten som bidrar till en högre bördighet som på vissa håll har gett granar med en diameter upp emot 60 cm i brösthöjd. Stående och liggande död ved förekommer allmänt i olika nedbrytningsstadier i reservatet och utgör bland annat substrat för flera rödlistade arter och signalarter. Tretåig hackspett (NT) och lavskrika finns i området och det är arter som är beroende av äldre, större, sammanhängande skogsområden. Bäckarna i området och sluttningarna med rörligt markvatten bidrar till den höga luftfuktigheten i området. Svartån som rinner genom områdets nordöstra del är orensad, men påverkad av övergivna bäverdämningar, avverkningar och diken i intilliggande våtmarker. Öring förekommer i Svartån och sannolikt även i Stickelsbäcken. I Stor-Svarttjärnen (såväl som i Stor-Stickeln uppströms reservatet) finns en naturlig stam av öring och abborre.

Området hyser många arter som är beroende av äldre lövträd som sälg och asp, men även björk och rönn. Signalarterna korallblylav, skinnlav, stuplav, luddlav och bårdlav förekommer på dessa och indikerar en hög och jämn luftfuktighet och en lång skoglig kontinuitet i området. Signalarter som även är rödlistade som har hittats på lövträd här är lunglav (NT), skrovellav (NT) och doftticka (VU).

Även signalarter knutna till barrträd förekommer i området och indikerar skog med höga naturvärden. Det är främst arter som är beroende av kontinuitet i tillförseln av död ved av främst gran, som ullticka (NT), gränsticka (NT), rynkskinn (VU) och vedticka. Tallticka (NT) har hittats på tall. Orkidén knärot (NT) är också funnen i området, även den är signalart för områden med lång skoglig kontinuitet.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns inga kända kulturhistoriska bevarandevärden i naturreservatet. Kulturlämningar har påträffats vid inventering, så som en kolbotten, men dessa är inte närmare undersökta.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Inga kända geovetenskapliga bevarandevärden finns i området.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av litet intresse för friluftslivet. Området används främst för jakt och fiske.

1.4 Källförteckning

Artdatabanken, 2015, Rödlistade arter i Sverige 2015.

Ljusdals kommun, Fiskevårdsplan, 2016.

Länsstyrelsen, 2003 och 2010, Inventeringsrapport för Gräsberget.

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreseptatet är indelat i fyra skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Naturskogsartade skogar, våtmarker, sjöar och mindre vattendrag med i huvudsak fri utveckling
- 2: Del av Svartån som ska återställas
- 3: Ungskog med möjlig lövgynnande skötsel
- 4: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Naturskogsartade skogar, våtmarker, sjöar och mindre vattendrag med i huvudsak fri utveckling, ca 272 ha

Beskrivning

Större delen av naturreseptatet ingår i det här skötselområdet.

Naturskogsartade, olikåldrade barrblandskogar där gran dominerar och lövinslaget är varierande och främst består av björk, asp och sälg. Det finns även mindre talldominerade områden. Gamla och grova löv- och barrträd förekommer. Stående och liggande död ved av olika trädslag, i olika nedbrytningsstadier, förekommer i varierande grad, bitvis rikligt efter senare års stormar. Naturskogsarter kopplade till både barrträd och lövträd finns, liksom örtrika områden. Både större och mindre myrområden förekommer. På dem finns ibland äldre, senvuxna tallar. Stickelsbäcken och Svartån binder samman sjöarna Stor-Stickeln/ Lill-Stickeln och Stor-Svarttjärnen. Svartån fortsätter sedan österut. Mellan Dyngtjärnen och Övre Mörttjärnen rinner en mindre bäck. Vattendragen är oremsade. Gamla diken finns dock som mynnar i vattenområdena. Svartån och närliggande skog är påverkad av äldre bäverdämningar.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla träd och döda, stående och liggande träd. Den döda veden finns i olika nedbrytningsstadier. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter knutna till både barrträds- och lövträdsmiljöer. Skogen utvecklas fritt genom naturlig dynamik och naturliga processer. Den totala arealen taiga (9010, 9006) samt arealen obestämd taiga/ näringsrik granskog (9830) ska vara minst lika stor som vid reseptatets bildande, (minst 159 ha), och bör öka med tiden då mer och mer av skogen i reseptatet utvecklar naturskogsqualiteter.

Vattendragen har en naturlig flödesdynamik och är fria från av människan skapade vandringshinder. Vattendragen och sjöarna utgör en god livsmiljö för

strand- och vattenlevande organismer. Arealen mindre vattendrag (3260) är minst 0,6 ha och arealen myrsjöar (3160) är minst 14,7 ha.

Våtmarkerna har en naturlig hydrologi som bara förändras genom naturliga processer. De gamla diken som finns växer igen mer och mer med tiden. Arealen öppna mossar och kärr (7140) är minst 18,8 ha och skogbevuxen myr (9740) är minst 24,7 ha.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är för närvarande planerade i området. Vissa mindre delar av området skulle gynnas av naturvårdsbränning men detta är praktiskt svårt i dagsläget. Om det i framtiden skulle uppstå behov och metoder som gör detta möjligt får det genomföras i mindre områden där tall är dominerande, som till exempel myrholmar. Vägarna och diken inom reservatet tillåts växa igen. Om contorta upptäcks inom reservatet så fälls de och/ eller tas träden bort. Igenläggning av diken som påverkar vattenområden/ våtmarker negativt får göras men är inget som planeras i nuläget.

Skötselplanens skötselområde 2: Del av Svartån som ska återställas

Beskrivning

Svartån passerar här en skogsbilväg genom en underdimensionerad och för högt lagd heltrumma som utgör ett partiellt vandringshinder. Både uppströms och nedströms trumman är Svartån på den här sträckan orörd, har fina sand- och grusbottnar med öringförekomst och död ved både i och nära vattnet.

Bevarandemål

Svartåns lopp och botten är återställd där trumman har legat och området innebär inte längre ett vandringshinder för de i vattnet naturligt förekommande arterna. Botten har en naturliknande utformning efter åtgärden. När åtgärden är utförd ingår den här delen i skötselområde 1.

Skötselåtgärder

Vägen grävs av, trumman avlägsnas och åns lopp och botten återställs till så likt naturliga förhållanden som möjligt på platsen. Åtgärden utförs på sådant sätt och vid sådan tidpunkt som ger så liten störning som möjligt för vattenlevande organismer. Markering/ väghinder kan behövas där vägen tar slut.

Skötselplanens skötselområde 3: Ungskog med möjlig lövgynnande skötsel, ca 23 ha

Beskrivning

Ett tidigare hygge som vid naturreservatets bildande är bevuxet med drygt 10-årig, planterad granungskog med stor björkandel. Älgbetetrycket är hårt.

Bevarandemål

Ungskogen utvecklas på lång sikt till naturskogsartad barrblandskog. Gamla och grova träd förekommer liksom liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier av både barr- och lövträd. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter knutna till både barrträds- och lövträdsmiljöer. Om lövgynnande åtgärder vidtas kommer andelen lövträd att bli högre än om åtgärder inte vidtas.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är i nuläget planerade. Lövgynnande åtgärder kan utföras, som exempelvis frihuggning av utvalda lövträd eller röjning/ gallring av ung gran och tall. Ett problem i dagsläget är det höga älgbetetrycket.

Skötselplanens skötselområde 4: Information och friluftsliv

Beskrivning

Hela naturreservatet omfattas. Området är av litet intresse för friluftsliv, det används främst för jakt och fiske. Två kända jakttorn finns i området längs vägen.

Bevarandemål

- Naturreservatets gräns ska vara tydligt markerad.
- Minst en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas.
- Information om naturreservatet finns tillgänglig på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Markering och underhåll av områdets gräns. Framtagande, uppsättning och underhåll av informationsskyltar. Information om naturreservatet och ajourhållning av den på länsstyrelsens hemsida.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Gränsmarkering
- Informationsskyltar
- Eventuella naturvårdsbränningar

- Borttagandet av vägtrumman i Svartån
- Eventuella lövgynnande åtgärder
- Fällning/ borttagande av eventuella contortatallar
- Eventuell igenläggning av diken

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet "Uppföljningsplan för Gräsbergets naturreservat" vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i "Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012".

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Prioritering	Finansiering
Markering och underhåll av naturreservatets gräns	Initialt och därefter vid behov	Naturreservatets gräns, se beslutskarta		1	Skötselanslaget
Ta fram, sätta upp och underhålla informations-tavla	Initialt och därefter vid behov	Se föreslagen placering i karta		1	Skötselanslaget
Ta bort trumma vid Svartån	Inom 5 år	Skötselområde 2, se karta	Engångsåtgärd	2	Skötselanslaget eller andra medel?
Lövgynnande åtgärder i ungskog	Vid behov	Skötselområde 3	Engångsåtgärd eller återkommande	3	Skötselanslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om cirka 15 år.

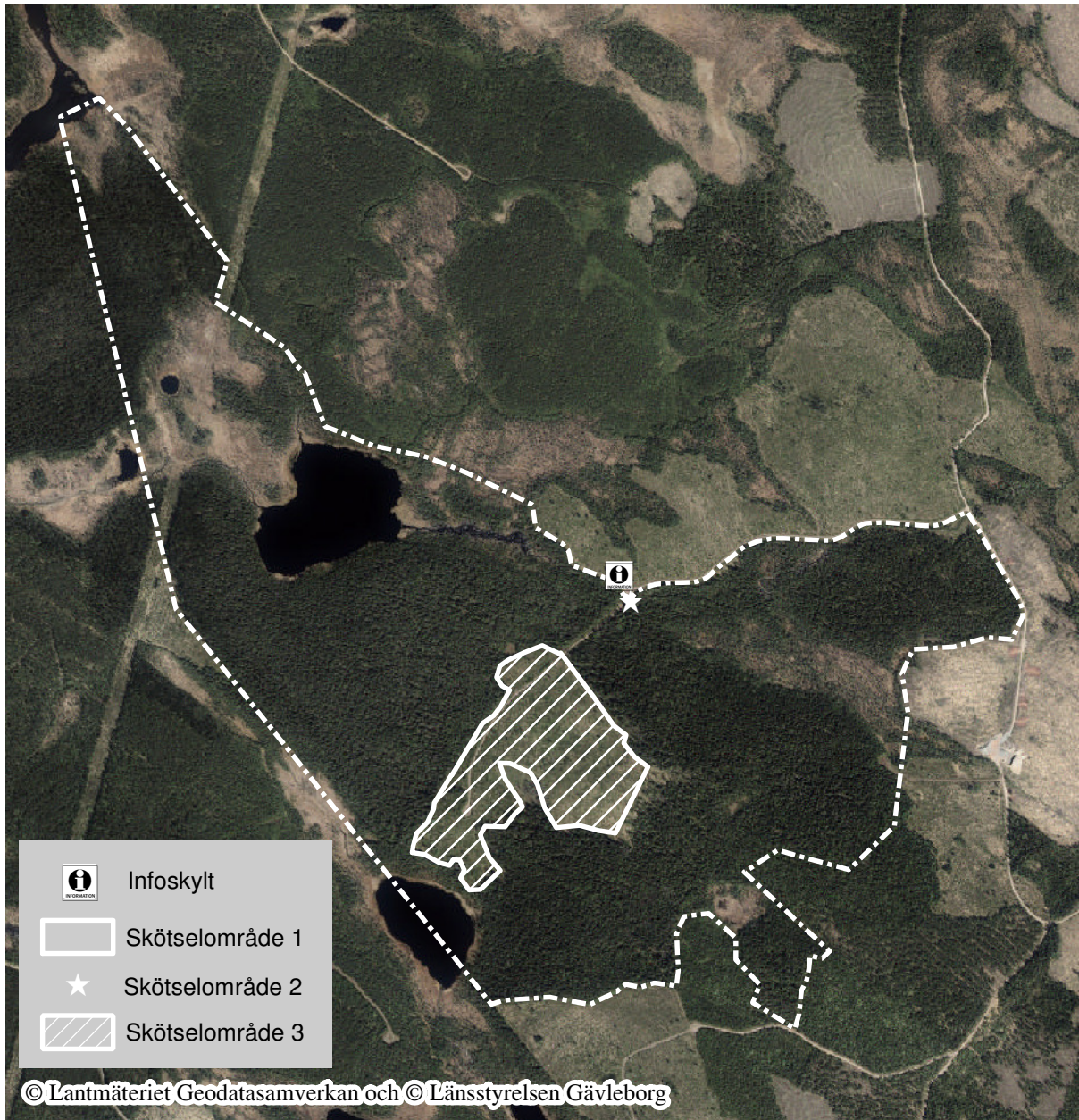

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2016-12-14

Dnr 511-5433-2011 9 (9)
61-261

Gräsbergets naturreservat Skötselkarta

Bakgrundskarta: Ortofoto

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)

N: 6884961 E:529500

Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Gräsbergets
naturreservat

Gränsen är inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

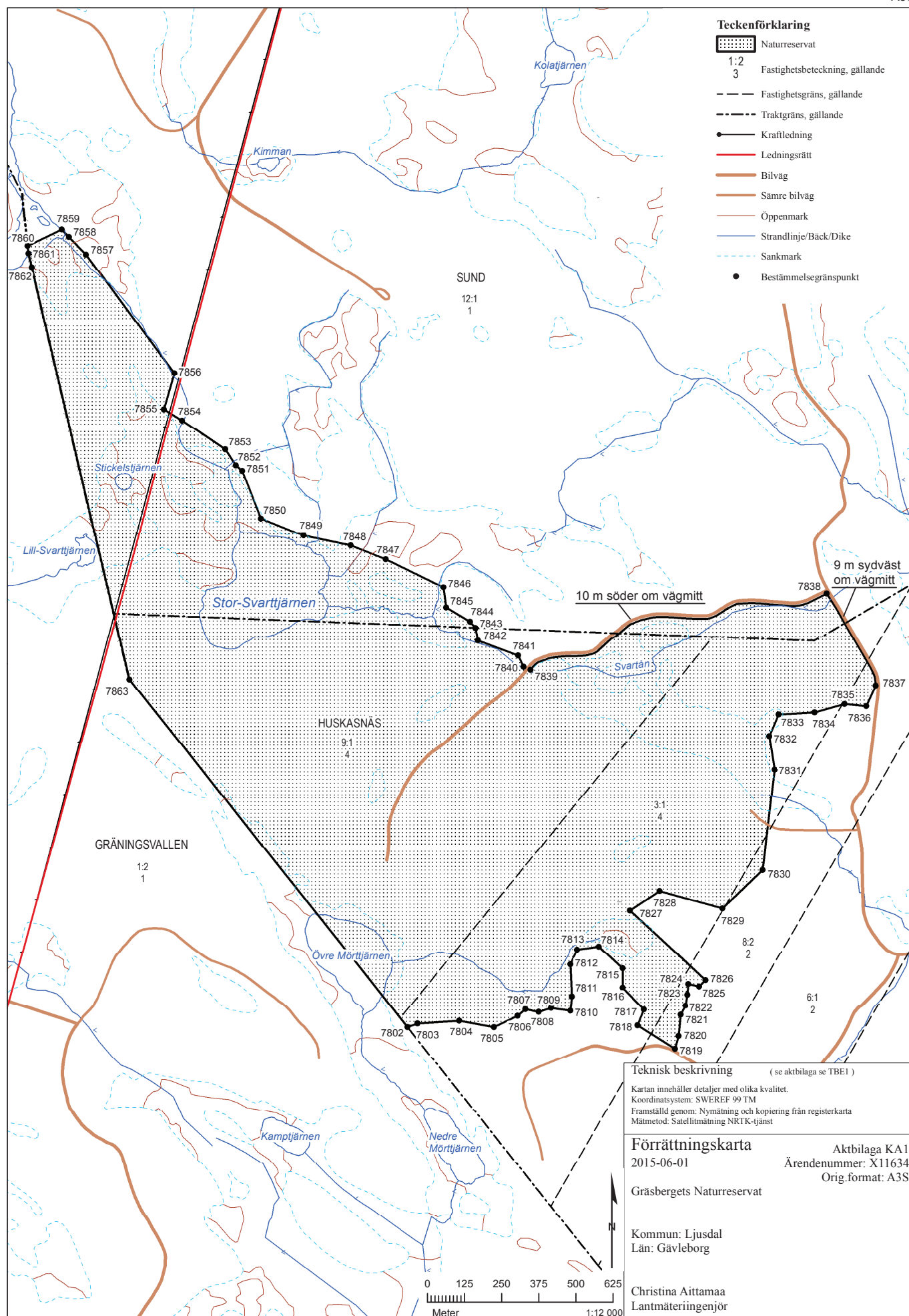
Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

Teknisk beskrivning

2015-06-01

Ärendenummer

X11634

Lantmäteriingenjör

Christina Aittamaa

Ärende	Gräsbergets Naturreservat	
	Kommun: Ljusdal	Län: Gävleborg

Koordinatsystem SWEREF 99 TM

Koordinatkvalitet Inre 40 mm, Yttre 40 mm

Punktnummer	Norr(N)	Öst(E)	Markering
7802	6883908.17	529435.90	Rör i mark
7803	6883919.74	529469.27	Rör i mark
7804	6883929.41	529609.45	Rör i mark
7805	6883907.47	529726.73	Råsten
7806	6883945.72	529806.26	Rör i mark
7807	6883967.56	529832.68	Rör i mark
7808	6883959.03	529876.82	Rör i mark
7809	6883971.34	529918.56	Rör i mark
7810	6883962.67	529983.76	Rör i mark
7811	6884010.06	529989.16	Rör i mark
7812	6884118.43	529983.98	Rör i mark
7813	6884168.06	530006.25	Rör i mark
7814	6884177.79	530079.16	Rör i mark
7815	6884104.45	530160.14	Rör i mark
7816	6884040.23	530159.75	Rör i mark
7817	6883966.50	530230.67	Rör i mark
7818	6883913.46	530209.55	Rör i mark
7819	6883835.78	530335.72	Rör i mark
7820	6883878.14	530347.59	Rör i mark
7821	6883949.44	530355.02	Rör i mark
7822	6883980.04	530370.91	Rör i mark
7823	6884016.16	530377.05	Rör i mark
7824	6884051.84	530380.63	Rör i mark
7825	6884044.07	530416.40	Rör i mark

Punktnummer	Norr(N)	Öst(E)	Markering
7826	6884065.71	530438.27	Rör i mark
7827	6884299.80	530184.22	Rör i mark
7828	6884365.00	530283.25	Rör i mark
7829	6884306.85	530495.34	Rör i mark
7830	6884436.64	530630.00	Rör i mark
7831	6884773.31	530670.24	Rör i mark
7832	6884886.50	530652.69	Rör i mark
7833	6884959.30	530684.19	Rör i mark
7834	6884966.29	530804.49	Rör i mark
7835	6884994.87	530905.46	Rör i mark
7836	6884988.33	530978.31	Rör i mark
7837	6885057.97	531010.42	Rör i mark
7838	6885367.34	530845.28	Rör i mark
7839	6885110.86	529850.12	Rör i mark
7840	6885121.02	529826.59	Rör i mark
7841	6885158.94	529807.58	Rör i mark
7842	6885208.74	529672.88	Rör i mark
7843	6885251.04	529664.30	Rör i mark
7844	6885272.10	529646.32	Rör i mark
7845	6885320.25	529566.32	Rör i mark
7846	6885387.90	529557.22	Rör i mark
7847	6885482.34	529362.67	Rör i mark
7848	6885529.11	529245.61	Rör i mark
7849	6885562.76	529086.27	Rör i mark
7850	6885619.77	528943.66	Rör i mark
7851	6885780.16	528880.78	Rör i mark
7852	6885798.51	528858.99	Rör i mark
7853	6885852.68	528823.92	Rör i mark
7854	6885948.88	528678.35	Rör i mark
7855	6885987.09	528617.28	Rör i sten
7856	6886109.26	528652.53	Rör i mark
7857	6886508.34	528355.18	Rör i mark
7858	6886567.42	528297.87	Rör i mark
7859	6886592.62	528273.36	Träpöle
7860	6886537.24	528159.08	Rör i mark
7861	6886512.39	528161.68	Rör i mark
7862	6886464.95	528172.90	Rör i mark
7863	6885078.46	528500.92	Rör i mark

Framställd genom Nymätning och kopiering från registerkarta

Mätmetod Satellitmätning NRTK-tjänst

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).